

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/602
Toplantı Tarihi/Sayısı : 2.7.2024/48
Karar Numarası : 2024/548
Başvuran : S. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Elmalı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın görüntülü görüşme imkanından yararlandırılmadığı ve hakkaniyete aykırı bir biçimde iyi hal değerlendirme raporunda kendisine eşik puanın altında kalan bir puan verildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

- a. Tekli odada kalmasından ötürü görüntülü ve sesli görüşme sisteminden yararlandırılmadığını,
- b. İyi halli olmasına rağmen eşik puanın altında puan almasının adaletsiz olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Elmalı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda faaliyet gösteren Akıllı Cihazların Entegrasyonu Projesi (ACEP) ile birlikte görüntülü görüşmelerin yalnızca çoklu koşullarda bulunan kabinler aracılığıyla gerçekleştirildiği, tekli odalarda bu kabinlerin yer almadığı,

b. Başvuranın son dönem değerlendirme kararına esas icmal tablosunda dönem puanının 43,50 olduğu, bu haliyle hükümlünün ilgili bakanlık yazılarında geçen 45 eşik puanını aşamadığı,

c. 1/1/2022 tarihi itibarıyla iyi hal değerlendirmesinde; puanların sıfırlandığı durumların mücbir sebep olarak değerlendirilmesi gerektiği, hükümlünün genel durumu itibarıyla yapılan değerlendirmede eşik puanını aşamamış olmasının başvuranın iyi halli olup olmadığı konusunda tek başına yeterli olmadığı, bunun yanında gözlem ve gelişim değerlendirme raporları, seyir defteri ve dosyadaki tüm bilgi ve belgeler ile mülakat sonuçlarının da önem taşıdığı göz önüne alınarak değerlendirme yapılması yönünde kanaat oluştuğundan başvuran hakkında 19/10/2021 - 17/4/2022 değerlendirme dönemi itibarıyla iyi halli olduğu yönünde karar verildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvurana iletilen yazıya başvuran tarafından yanıt verilmemiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,

b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,

d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,

e) Belli bir konuyu içerip içermediği,

f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir."

8. Aynı Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının

anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, hükümlü ve tutuklular Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (AİHM, *Hirst/Birleşik Krallık*, B. No: 74025/01, 6/10/2005, para. 26).

13. Ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. AİHM'e göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

14. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesini Dair Yönetmelik'in "Gelişimi puanlama esasları" başlıklı 33'üncü maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"İyi hâl kararı için gerekli olan ve Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşamayan hükümlü hakkında idare ve gözlem kurulunca bir araştırma yapılarak; bu durumun mücbir sebeplerden kaynaklanıp kaynaklanmadığı ya da hastalık, yaşlılık, personel yetersizliği gibi makul bir nedeni olup olmadığı belirlenir. Makul bir nedenin bulunması durumunda, hükümlüye verilen gelişim puanının Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşması şartı aranmaz. Bu hükümlü hakkında, mevzuatta aranan diğer iyi hâl kriterlerine göre değerlendirme yapılır."

15. ACEP projesi ile ceza infaz kurumlarında, imkân dahilinde koğuşlarda görüntülü görüşme gerçekleştirilmesi amacıyla kabinler yerleştirilmiştir. Tekli odalarda bu kabinlerden bulunmadığı muhatap Kurum İdaresi tarafından iletilen cevabi yazıda belirtilmiştir. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(2) Telefonla görüşmeleri aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

(...)

g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir." Söz konusu hüküm uyarınca ceza infaz kurumları içerisinde görüntülü görüşme sistemlerinin kurulacağı yer ile ilgili ceza infaz kurumu idarelerine takdir yetkisi tanındığı anlaşılmaktadır. Muhatap Kurum İdaresi tarafından söz konusu sistemin yalnızca çoklu odalarda bulundurulduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede görüntülü görüşme sisteminin yalnızca çoklu odalarda bulundurulup tekli odalarda bulundurulmamasının muhatap Kurum İdaresinin takdir yetkisine girmesinden dolayı hak ihlali oluşturmadığı değerlendirilmiştir.

16. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Gelişimi puanlama esasları" başlıklı 33'üncü maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"İyi hâl kararı için gerekli olan ve Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşamayan hükümlü hakkında idare ve gözlem kurulunca bir araştırma yapılarak; bu durumun mücbir sebeplerden kaynaklanıp kaynaklanmadığı ya da hastalık, yaşlılık, personel yetersizliği gibi makul bir nedeni olup olmadığı belirlenir. Makul bir nedenin bulunması durumunda, hükümlüye verilen gelişim puanının Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşması şartı aranmaz. Bu hükümlü hakkında, mevzuatta aranan diğer iyi hâl kriterlerine göre değerlendirme yapılır."

17. Başvuran dönem değerlendirme raporunda kendisine eşik altında kalacak şekilde puan verilmesinin adaletsiz olduğunu iddia etmiştir. Muhatap Kurum tarafından iletilen cevabi yazıda; başvuranın son dönem değerlendirme kararına esas İcmal Tablosunda dönem puanının 43,50 olduğu, bu haliyle başvuranın ilgili Bakanlık yazılarında 45 olarak belirlenen eşik puanını aşmadığı, ancak başvuranın eşik puanını geçememesinin nedeninin COVID-19 tedbirleri kapsamında sosyal, kültürel ve sanat programlarına ilişkin yeterli olanak sağlanamamasından kaynaklandığı, Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 1/1/2022 tarihi itibarıyla puanların sıfırlandığı, tüm bu durumların mücbir sebep olarak değerlendirilmesi gerektiği, başvuranın genel durumu itibarıyla yapılan değerlendirmede Bakanlık yazılarında da belirtildiği gibi eşik puanı aşamamış olmasının başvuranın iyi halli olup olmadığının değerlendirilmesi konusunda tek başına yeterli bir kriter olmadığı, bunun yanında gözlem ve gelişim değerlendirme raporları, seyir defteri ve dosyadaki tüm bilgi ve belgeler ile mülakat sonuçlarının da önem taşıdığı göz önüne alınarak başvuran hakkında 19/10/2021-17/4/2022 tarihleri arasında yapılan değerlendirme neticesinde; 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in ilgili hükmü uyarınca başvuranın iyi halli olduğuna karar verildiği belirtilmiş ve ilgili karar Kurumumuzla da paylaşılmıştır.

18. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvurana her ne kadar iddia ettiği şekilde eşik puan olan 45 puanın altında bir puan verilmiş olsa da bu durumun mücbir sebepten kaynaklandığı, bu mücbir sebep nedeniyle başvuranın iyi hal değerlendirmesine esas alınacak etkinliklerin muhatap Kurumda gerçekleştirilemediği belirtilmiş olup bu hususta Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne de bilgi verildiği belirtilmiştir. Bunun sonucunda başvuran hakkında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından iyi halli olduğuna ilişkin karar verildiği anlaşılmıştır. Bu bakımdan başvuranın, kendisine eşik puan olan 45 puanın altında bir puan verilmesi hakkındaki iddiasının konusuz kalması sebebiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĐININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

2/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĐUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/548 S. A. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

16.07.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : S. A.
Karar Numarası : 2024/548

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmelerin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılmaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>